

090. Bijbelstudie over A BRUDU - HET BLOED - HADAM

דָּמָה

Talrijke Surinamers die graag bloedworst eten, zullen dit waarschijnlijk geen leuke Bijbelstudie vinden, want met datgene wat ze hier gaan lezen, zullen ze voor een moeilijke keuze gesteld worden. Maar als u de Bijbel serieus neemt en echt vanuit het diepst van uw hart in het 'Onze Vader' bidt: "Uw wil geschiede", dan wil ik u graag uitnodigen om de deze studie aandachtig door te nemen. In **בְּרֵאשִׁית** B'reshit [Genesis] 9:3 werd na de zondvloed door haShem aan Noach en zijn familie de toestemming gegeven om óók dierlijk voedsel te mogen nuttigen: *"Behalve het groen van de planten mogen jullie nu ook het vlees van dieren eten. Alle dieren geef ik je als voedsel."* (GNB). Maar in vers 4 staat vervolgens: *"Alleen vlees met zijn ziel, zijn bloed, zult gij niet eten."* (NBG). Helaas heb ik hiervan tot nu toe nog geen Surinaamse vertaling kunnen vinden, maar in het Hindoestaans zijn de verzen 3 en 4 als volgt vertaald: *"Tulog usabke bhi khái sake hai sab hariar tarkári ke sanghe. Baki khun me jiw hai, ohi se gos jaun me khun hai, oke na cáhi khái ke!"* De mens hoefde dus geen vegetariër meer te zijn, want hij mocht voortaan vlees eten, maar dan wel zonder bloed erin, want het eten van bloed, ook van geoorloofde dieren, blijft verboden. Bloed is namelijk onmisbaar voor het leven. Het Hebreeuwse woord **נֶפֶשׁ** Nefesh wordt in de NBG-vertaling weliswaar als 'ziel' vertaald, maar betekent ook 'leven'. In de nieuwe liberale Tanach staat daarom ook correct: *"Maar vlees waarin nog leven is, waar nog bloed in zit, mag je niet eten."* Het woord **נֶפֶשׁ** Nefesh heeft dus meerdere betekenissen: ziel, leven, schepsel, persoon en wezen. Als er in sommige vertalingen gezegd wordt, dat de ziel in het bloed is, dan moeten we het bloed op de eerste plaats als de drager van het leven zien, want bloed wordt in Israel al sinds lang vervlogen tijden als drager van de levenskracht gezien en dat komt bijzonder duidelijk naar voren in de vertaling van vers 4 in de Groot Nieuws Bijbel: *"Alleen mag je geen vlees eten waar nog bloed in zit, want het bloed bevat de levenskracht."* - Deze levenskracht behoort niemand anders dan G'd toe: Hij is het die haar geeft en die haar neemt. Een mens mag zich niet de levenskracht van een ander wezen toe-eigenen. In dat licht is dus begrijpelijk, waarom de Eeuwige voorschreef, dat men geen bloed van dieren mag eten, want nogmaals: al het leven behoort aan G'd toe en geen mens heeft het recht om het leven van welk schepsel dan ook te nemen. Daarom staat er vervolgens ook in vers 5 en 6: *"En Ik zal genoegdoening eisen wanneer jullie eigen bloed, waarin je levenskracht schuilt, wordt vergoten; Ik eis daarvoor genoegdoening van mens en dier. Van iedereen die zijn medemens doodt, eis Ik genoegdoening. Wie bloed van mensen vergiet, diens bloed wordt door mensen vergoten, want G'd heeft de mens als Zijn evenbeeld gemaakt!"* (NBV). **Surinaams:** *"Te wan suma kiri wan tra suma, den mu kiri so wan suma baka; bikasi di Gado ben meki libisuma, A ben meki den fu En srefi speri, fu den mu gersi En!"* **Hindoestaans:** *"Jab ek manai ki to janáwar ek insán ke khun kariga, tab oke már dháre ke cáhi. Parmeswar to insán ke ápan ner banáis hai!"* Na de zondvloed heeft de Eeuwige het weliswaar toegestaan, dat de mens vlees mocht eten en daarvoor dus het leven van dieren moest nemen. Maar als teken daarvan, dat hij feitelijk niet het recht had om dat leven te nemen, moest hij het bloed over de aarde uitgieten om op deze wijze symbolisch het leven terug te geven aan Hem, aan wie de aarde met alles wat daarop is, toebehoort, want er staat geschreven: *"Wanneer een Israëliet of een vreemdeling die bij jullie woont bloed eet, zal Ik Mij tegen hem keren en hem uit de gemeenschap stoten. Want het bloed is de levenskracht van een levend wezen. Ik heb het jullie gegeven om er op het altaar de verzoeningsrite mee te voltrekken, want bloed kan, als levenskracht, verzoening bewerken. Daarom heb Ik tegen de Israëlieten gezegd: Niemand van jullie mag bloed eten, ook de vreemdelingen die bij jullie wonen niet. En als een Israëliet of een vreemdeling die bij jullie woont wilde dieren of vogels jaagt die gegeten mogen worden, moet hij het bloed laten wegglopen en het met droge aarde bedekken, want het bloed is de levenskracht van elk levend wezen. Daarom heb Ik tegen de Israëlieten gezegd: Vlees met bloed erin mag je niet eten, want het bloed is de levenskracht van elk levend wezen, en ieder die ervan eet zal worden uitgestoten."* (**וַיִּקְרָא** Vayiq'ra [Leviticus] 17:10-14, NBV). Alvorens het vlees van dieren te kunnen eten moet men het bloed hieruit dus goed laten weglekken zodat men met het vlees geen bloed consumeert, want ook in Pasuq 7 van het zelfde Toragedeelte heeft de Eeuwige

nadrukkelijk tegen Moshe [Mozes] gezegd: *“Nooit mag een Israëliet, waar hij ook woont, vlees eten waar het bloed nog in zit; dit betreft alle dieren, vogels zowel als landdieren. Iedereen die het eet, moet uit de gemeenschap worden gestoten.”* (ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 7:26-27, GNB). Zoogdieren en vogels moeten daarom voor de Joodse keuken volgens een speciale procedure die שחיטה shechita genoemd wordt, door de שוחט shochet [ritueel slachter] geslacht worden, namelijk door pijnloos in één snelle ononderbroken beweging luchtpijp, slokdarm en halsslagers tegelijk door te snijden. Het mes dat hij daarvoor gebruikt, Chalaf genaamd, is vlijmscherp, braamvrij en glad. Het dier raakt direct buiten bewustzijn omdat de bloedtoevoer naar de hersenen automatisch gestopt wordt en het meeste bloed stroomt vrijwel onmiddellijk naar buiten. Hierdoor en door de snelheid van het snijden is kosher slachten één van de meest pijnloze methoden. De Tora schrijft dus een diervriendelijke slachtmethode voor, waarbij het bloed van het dier weer in de aarde terugvloeit: *“Wanneer de Eeuwige jullie een ruim gebied heeft gegeven zoals Hij heeft beloofd, kan het gebeuren dat je ver van de heilige plaats woont die Hij heeft uitgekozen. Krijg je nu trek in vlees, slacht dan gerust een van de koeien of schapen die Hij je heeft gegeven. Eet in je eigen woonplaats zoveel vlees als je wilt, maar wel zoals ik heb voorgeschreven. Eet het zoals je gazellen- en hertenvlees eet; het doet er niet toe of je rein of onrein bent. Alleen mag je geen vlees eten waar het bloed nog in zit. Houd daaraan vast! Want in het bloed zit de levenskracht, en vlees met het leven er nog in mag je niet eten. Giet het bloed als water uit op de grond. Nogmaals, eet geen vlees waar het bloed nog in zit! Jullie en je kinderen zullen er wel bij varen; je doet immers wat de Eeuwige bevat.”* (דברים Devarim [Deuteronomium] 12:20-25, Groot Nieuws Bijbel). Alvorens het dier te slachten zegt de Shochet, die door het rabbinaat aangesteld is, de volgende B'racha [zegenspreuk]: *“Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal, die ons geheiligd heeft met Zijn geboden en ons bevolen heeft de shechita [rituele slachting] uit te voeren.”* Deze Bijbelse slachtmethode zorgt ervoor dat de dieren op de snelste en minst pijnlijke manier sterven. Na het slachten worden gauw maatregelen getroffen om de rest van het bloed te verwijderen, want uiterlijk binnen 72 uur na het slachten moet al het bloed volledig afgevoerd zijn. Aderen waar nog bloed aan zit moeten worden verwijderd. Volgens de Kashrut moet het vlees binnen 72 uur worden gezouten om te voorkomen dat het bloed gaat stollen, en moeilijk of niet meer te verwijderen is. Daarom moet het vlees voor het gegeten mag worden, enige tijd in water en in zout geweekt worden om het bloed er zoveel mogelijk uit te laten trekken. Allereerst moet het vlees minimaal een halfuur in lauwwarm water weken en daarna aan alle kanten bestrooid worden met grof zout. Dit moet ongeveer een uur intrekken, zodat het laatste beetje bloed eruit kan lopen. Is al het bloed eruit, dan moet al het zout er nog drie keer met koud water worden afgespoeld. Een andere manier om het bloed aan het vlees te onttrekken, is het vlees te grillen. Dat is vooral voor lever van toepassing, want het bloed kan in dat geval namelijk alleen maar worden verwijderd door grillen of braden omdat zich in de lever doorgaans ook na het zouten nog een deel van het bloed bevindt. Daarom moet de lever eerst zorgvuldig gewassen worden om het bloed van de buitenkant en zoveel mogelijk ook van binnen te verwijderen. Daarna wordt het licht gezouten en op een open vuur gegrild of geroosterd, zodat hierdoor al het bloed eruit kan druipen. Zo zien de Joden er nog steeds sinds duizenden jaren nauwlettend op toe dat de voorschriften van de Eeuwige met betrekking tot het bloed van de slachtdieren stipt worden nageleefd.

Bloedtransfusie

Sommigen, waaronder het WTG (Wachttorengenootschap) zijn echter van mening dat daarmee niet enkel bedoeld zou zijn dat men geen bloed mag eten, maar dat men ook geen bloed mag doneren, zelfs niet om daar levens mee te redden. Het WTG verbiedt haar volgelingen daarom ook om bloedtransfusies te nemen. Dit is echter niet altijd zo geweest. Pas in 1945 werden door het hoofdbestuur van de beweging bloedtransfusies officieel verboden en meer dan een halve eeuw is dit standpunt met grote strengheid gehandhaafd en door de meeste leden van de beweging geaccepteerd en nageleefd. Als gevolg daarvan weigerden zij niet alleen voor zich zelf de door artsen noodzakelijk geachte medische behandeling te ondergaan, maar verboden de behandelende artsen ook voor hun zieke kinderen levensreddende maatregelen door o.a. bloedtransfusie te nemen. Pas medio 2000 trad een lichte verzachting van het verbod in nadat er door sommigen binnen die kring sinds 1997 krachtig tegen het taboe op bloedtransfusies werd geprotesteerd. En terecht, want bloedtransfusie komt in de Bijbel helemaal niet voor. Het

WTG beroept zich voor haar verbod op bloeddonatie daarom ook op diverse teksten in de Bijbel waarin met name het eten van bloed verboden wordt. Maar het eten van bloed is niet hetzelfde als bloedtransfusie, en o.a. in וַיִּקְרָא Vayiq'ra [Leviticus] 17:10-14 staat toch echt wel het woord אָחַל achal [eten], ook in hun eigen Nieuwe Wereldvertaling: *“Wat enige man betreft van het huis van Israël of een inwonende vreemdeling, die in uw midden vertoeft, die enig soort van bloed eet, tegen de ziel die het bloed eet, zal Ik stellig Mijn aangezicht keren en Ik zal hem inderdaad uit het midden van zijn volk afsnijden. Want de ziel van het vlees is in het bloed en Ik zelf heb het ten behoeve van u op het altaar gegeven om verzoening te doen voor uw ziel, want het is het bloed dat verzoening doet door de ziel die erin is. Daarom heb Ik tot de zonen van Israël gezegd: Geen ziel van u dient bloed te eten en geen inwonende vreemdeling, die in uw midden vertoeft, dient bloed te eten. Wat enige man betreft van de zonen van Israël of een inwonende vreemdeling, die in uw midden vertoeft, die tijdens het jagen een wild dier of een stuk gevogelte vangt, dat gegeten mag worden, die moet in dat geval het bloed daarvan uitgieten en dat met stof bedekken. Want de ziel van elke soort van vlees is zijn bloed door de ziel die erin is. Dientengevolge heb Ik tot de zonen van Israël gezegd: Gij moogt het bloed van geen enkele soort van vlees eten, want de ziel van elke soort van vlees is zijn bloed. Een ieder die het eet, zal worden afgesneden.”* In die ene zin wordt tot zes keer aan toe het woord "eten" gebruikt in verband met het bloed. Van een bloedtransfusie is hier geen sprake, en dat kan ook niet omdat dat toen helemaal nog niet aan de orde was. Het verbod op het eten (laat staan drinken) van bloed heeft te maken met het feit dat het bloed niet voor onze consumptie bedoeld is, maar voor het leven en onze verzoening met de Eeuwige! Om deze reden is het Oude Verbond gebaseerd op het bloed van offerdieren en het Nieuwe Verbond op het bloed van Yeshua! Dat komt ook bijzonder duidelijk tot uitdrukking bij de Qidush van de derde beker wijn tijdens de Sederviering met Pesach alsook bij de סְעוּדַת הָאָדוֹן S'udat haAdon [de maaltijd des Heren, ofwel het Heilig Avondmaal]: De rode wijn is enerzijds een herinnering aan het bloed van het Pesachlam, dat gestreken moest worden aan de deurposten, opdat de engel des doods aan de huizen van de Israëlieten zou voorbijgaan, maar tevens is de wijn uit deze derde beker ook het teken van het bloed dat Yeshua, het Lam van G'd, moest vergieten om volgens het voorschrift uit וַיִּקְרָא Vayiq'ra [Leviticus] 17:11 een waardig offer te zijn: *“Want de ziel van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel.”* Daarom moet het ook beslist wijn zijn en geen druivensap, want de alcohol in de rode wijn symboliseert de ziel. Pure alcohol is spiritus, en spiritus is de Latijnse naam voor geest, en geest staat ook synoniem voor ziel omdat deze twee onzichtbare delen van een persoon los van het lichaam in het Joodse denken waarin de Bijbel geschreven is een onlosmakelijke éénheid vormen. Bloed is de zetel van de ziel. Druivensap bezit geen alcohol en mist daarom het meest essentiële onderdeel van het bloed van Yeshua: de ziel van Zijn vlees die in het bloed is, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel! En juist om de verzoening door Zijn bloed gaat het bij het Avondmaal. Zo is dus de rode wijn in de derde beker het teken van het verzoenende bloed van Yeshua: *“En Hij nam een beker, sprak de dankzegging uit en gaf hun die en zeide: Drinkt allen daaruit. Want dit is het bloed van Mijn Verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden!”*

Surinaams: *“Na baka A teki a beker, A taki tangi, gi na den discipel, A taki: Un alamala dringi fu en, bika dati na Mi brudu fu a nyun ferbontu, disi sa lon fu unu èn fu someni suma ede, fu puru suma sondu!”* (oude vertaling). *“Dan Yeshua teki wan kan nanga win, A taki Gado tangi fu en, dan A gi den man fu En. A taki: Un alamala dringi fu a win. Bika disi na Mi brudu san o stampu a ferbontu di Gado meki. A o lon fu meki furu sma kisi pardon fu den sondu!”* (nieuwe vertaling).

Hindoestaans: *“Aisane U ek gilás win leike Parmeswar ke dhanbád deike cela log ke deis aur bolis: Sab koi eman se pi le. I Hamár khun hai. Páp ke chama dewe khátin Hamár khun bahiga, aur aise Parmeswar ke wáda pura hoiga!”*

Javaans: *“Sakwisé kuwi Gusti Yeshua terus njikuk ombèné. Sakwisé didongakké lan maturkesuwun marang Gusti Elohim, Dèkné terus ngelungké ombèné marang murid-muridé karo ngomong: Pada ngombéa kabèh. Awit iki getihku kanggo netepké prejanjiané Gusti Elohim. Getihku iki mili kanggo wong okèh, supaya bisa nampa pangapura sangka dosané!”* (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 26:27-28).

Piqu'ach Nefesh

Zonder bloed is het leven onmogelijk! Bloed heeft daarom ook niet alleen de functie om leven te geven, maar ook om leven te behouden en wat dat laatste betreft voldoet bloedtransfusie

volledig aan deze eis. Binnen het Jodendom is bloedtransfusie derhalve niet alleen toegestaan, maar het is zelfs een Mitz'va, een religieuze plicht! In het Joodse denken acht men de bloedtransfusie namelijk niet in strijd met Tora. Het is een grote Mitz'va om bloed te geven ten behoeve van zijn medemens. Elke Jood (eigenlijk ieder mens) heeft de plicht om mensenlevens te redden als hij daar toe in staat is. Het geven alsook het ontvangen van bloed is op geen enkele wijze te vergelijken met het eten van bloed, maar het is middel om je naaste in leven te houden en zelfs te genezen. Wij hebben de heilige opdracht om levens te redden. Dat noemen wij in het Hebreeuws: פִּיקוּחַ נֶפֶשׁ Piqu'ach Nefesh. Letterlijk vertaald is dit: "het redden van de ziel", en de ziel woont in het bloed. De mens heeft daarom bloed nodig om zijn ziel en zijn lichaam bij elkaar te houden. Als iemand doodbloedt, dan gaat zijn ziel het lichaam verlaten en zonder ziel gaat hij dood. De Piqu'ach Nefesh is één van de belangrijkste principes in de Joodse wet, zo belangrijk zelfs, dat bijna alle andere wetten en geboden hiervoor tijdelijk komen te vervallen als men daarmee een mensenleven kan redden. Zo mogen zelfs op de heilige Shabat de ambulances in Israël rijden om zieken of gewonden te vervoeren. Daarom is de bloedtransfusie zelfs ook bij de orthodoxe Joden een Mitz'va, waar iedereen zich aan houdt, en dat lijkt mij ook logisch, want bijna nergens is bloedtransfusie zo actueel en urgent als in Israël, waar de ene bloedige aanslag na de andere wordt gepleegd. Ik heb enkele Engelstalige orthodoxe Joodse websites opgezocht, waar aan de rabbijnen de vraag werd gesteld of bloedtransfusie is toegestaan en het antwoord van deze rabbijnen zal voor u na het lezen van het voorgaande dus geen verrassing meer zijn. Hier volgen enkele citaten: Daniel wrote: "Dear Rabbi, I know that it is strictly forbidden to drink or eat blood, but is it permitted to replace by transfusion precious lost blood in the event of an accident?" - Answer Rabbi Reuven Lauffer: "Dear Daniel, It is definitely permitted to replace lost blood by transfusion; and this does not fall under the prohibition of eating blood. The Tora commands us (Deuteronomy 4:15), 'You shall greatly guard your souls.' Therefore it is a Mitz'va and an obligation to replace lost blood."

(<http://www.ohr.edu/ask/ask265.htm#Q3>).

Question: "Is there a Halachic problem with donating blood? Is it different if you are donating to Jewish or non Jewish organisations?" - Answer Rabbi Elchanan Lewis: "It is a Mitz'va and an act of piety. (Tzitz Eliezer 16, 23). It's a bigger Mitz'va for Jews."

(<http://www.yeshiva.org.il/ask/eng/default.aspx?srch=1&q=blood>).

Question: "Is blood transfusion permissible in Jewish belief?" - Answer Rochel Chein, member of the Ask the Rabbi team: "There is nothing in Jewish law that would preclude a person from benefiting from a blood transfusion (or donating blood, for that matter). Furthermore, according to Jewish belief, saving a life is one of the most important Mitz'vot (commandments), overriding nearly all of the others. Therefore, if a blood transfusion is deemed medically necessary, then it is not only permissible but obligatory." - Reader Comment: "I am happy to have this question answered by both Rabbi Menachem Posner and by your article. When I was young and in Melbourne, Australia, I worked for the Red Cross Blood Transfusion Service for about 4 years. There was a substantial Jewish population in Melbourne and now I recall that blood transfusions are of course, acceptable by Jewish Law."

(http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/625443/jewish/Is-blood-transfusion-permissible-in-Jewish-belief.htm).

Naar aanleiding hiervan wil ik er nadrukkelijk op wijzen dat het in vergelijking met de visie van het WTG op zijn zachtst gezegd opmerkelijk is dat juist de orthodoxe Joden, die immers de allerkleinste geboden uit de Tora tot in de details onderzoeken en soms tot het extreme aan toe in praktijk brengen, het verbod op het eten van bloed nooit en te nimmer hebben doorgetrokken naar bloedtransfusies, wat het WTG dus wel doet. Maar als er iemand is die zich nauwkeurig aan de Bijbelse voorschriften houdt, dan is het wel de orthodoxe Jood! Daar staat hij immers om bekend! Laten wij dus blij zijn dat de rabbijnen dit anders zien dan de "getuigen", want als de bloedtransfusie in Israël, waar de Bijbel vandaan komt, verboden was, dan waren er nu haast geen Israëli's meer over na zovele oorlogen en aanslagen...

Zich onthouden van bloed

Het WTG baseert haar leerstellingen met betrekking tot bloeddonoratie voornamelijk op מִפְעֻלוֹת Mif'alot [Handelingen] 15:20, 15:29 en 21:25, allemaal teksten waarin volgens hen niet expliciet geschreven wordt van "bloed eten als voedsel" maar algemeen als "onthouden van", en daarom grijpen zij in het bijzonder deze teksten aan om bloedtransfusie te verbieden. Maar ook het zich onthouden van bloed in Handelingen 15:20, 15:29 en 21:25 is volledig in overeenstemming met

de voorschriften uit de Tora, die onder de voedselwetten vallen! Laten wij daarom even goed kijken wat daar precies staat, om te beginnen met Handelingen 15:20, eerst in de Nieuwe Wereld Vertaling van het WTG, daarna in de NBG-vertaling en ten slotte woordvoorwoord in het Grieks. In het Aposteldecreeet werd besloten om de gelovigen uit de volken te schrijven...

NWV: "...zich te onthouden van dingen die door afgoden zijn bezoedeld en van hoererij en van het verstikte en van bloed!"

NBG: "...dat zij zich hebben te onthouden van wat door de afgoden bezoedeld is, van hoererij, van het verstikte en van bloed!"

Grieks: "...του απεχεσθαι απο των αλισγηματων των ειδωλων και της πορνειας και του πνικτου και του αιματος ...*tou ap-echesthai apo ton alisgematon ton eidolon kai tes porneias kai tou pniktou kai tou haimatos!*"

Letterlijk: "...om zich te onthouden van de bezoedelingen van de afgoden en de hoererij en het verstikte en het bloed!"

Hier wordt dus inderdaad het woord onthouden gebruikt voor zowel het bloed alsook de andere dingen, maar in de zin van: niet meedoen! Wat wordt hiermee bedoeld? Heel eenvoudig! Wij moeten ons ervan bewust zijn dat het hier niet om Joden gaat, want die houden zich immers al aan de Tora, maar om de gelovigen uit de volken! Om hun Joodse broeders en zusters in de Gemeente (die toen nog Joods was!!!) geen aanstoot te geven, en om te laten zien dat zij niet meer meedoen aan de heidense gebruiken, dienen de gelovigen uit de volken (dus de christenen) om te beginnen een viertal gedragsregels in acht te nemen die de sociale omgang tussen Joden en niet-joden mogelijk maken. Deze voorschriften stonden al bijeen in וַיִּקְרָא Vayiq'ra [Leviticus] 17 en 18. Het ging hier om enkele minimumeisen waaraan niet-joden alvast moesten voldoen om tot de Messiasbelijdende Joodse gemeente te worden toegelaten. De rest van de Tora zouden ze volgens vers 21 later vanzelf wel leren omdat zij in haast elke stad al sinds mensenheugenis wordt verkondigd en op iedere Shabat in de synagogen wordt voorgelezen. Met het zich onthouden van afgoderij in de ruimste zin van het woord en van hoererij wordt zichtbaar gemaakt dat men afstand heeft genomen van het heidendom waaruit men is voortgekomen en dat men dus de heidense rituelen afzweert. Het Griekse woord πορνεία porneia geeft eigenlijk al duidelijk aan wat met "hoererij" bedoeld is, en dat werd (en wordt!) bij de heidenen vaak als vrij normaal gezien. Vandaar het gebod voor bekeerde heidenen om daarmee op te houden! Het zich onthouden van het verstikte en van bloed sluit naadloos aan bij de voor Joden uiterst belangrijke voedselwetten, de Kashrut, want het verstikte heeft namelijk betrekking op het eten van vlees van dieren die door verstikking gedood zijn en waarvan het bloed daardoor nog niet is afgevoerd. Het gaat dus ook hier bij het eten van het verstikte om het eten van bloed. Vandaar dat onmiddellijk daarna het zich onthouden van bloed volgt. Het hier genoemde "zich onthouden van bloed" is zoals gezegd gebaseerd op בְּרֵאשִׁית B'reshit [Genesis] 9:4, וַיִּקְרָא Vayiq'ra [Leviticus] 3:17 en 17:10-14, alsook דְּבָרִים Devarim [Deuteronomium] 12:20-25, waarin overduidelijk staat wat daarmee bedoeld wordt: men moet zich onthouden van het eten van bloed. De nieuwe Surinaamse vertaling van Handelingen 15:20 zegt dat zelfs letterlijk: "...den no mus nyan meti di kiri sondro tak' a brudu ben lon kmopo, èn den no mus nyan brudu!" Oude vertaling: "...èn fu den no nyan brudu ofu so sortu meti, disi no ben lasi brudu!" Daarmee wordt bedoeld, dat men alvorens het vlees van dieren te eten, het bloed hieruit goed moet laten weglekken, zodat men met het vlees geen bloed consumeert. En de zo populaire Surinaamse bloedworst is vanzelfsprekend helemaal uit den boze! In de nieuwe vertaling van de liberale Tanach staat in vers 20 daarom ook nadrukkelijk dat de heidenen "...zich dienen te onthouden van wat door de afgodendienst bezoedeld is, van ontucht, van vlees waar nog bloed in zit en van het bloed zelf!" en ook in de vertaling van de Groot Nieuws Bijbel lezen wij dat de gelovigen uit de volken "...zich te onthouden hebben van wat onrein maakt: van alles wat afgoden gewijd is, van verboden huwelijken, van vlees waaruit het bloed niet is weggelopen, en van bloed zelf!" **Hindoestaans:** "...nakli bhagwán ke kháik safe na hai, ohi se na khái ke cáhi. Usabke na cáhi chachundar ke kám kare ke. Auro khun wála gos aur khun bhi mináhi hai!" **Javaans:** "...diomongi supaya ora mangan pangan sing wis dipasrahké marang brahala; uga dipenging supaya ora mangan dagingé kéwan tekekan; dipenging mangan getih; uga kudu dipenging nindakké laku bédang!" Het Aposteldecreeet heeft dus niets met bloedtransfusie te maken, want zoals u ziet gaat het dus ook in deze tekst echt om eten en niets anders! Even duidelijk komt dit tot uitdrukking in de herhaling van deze vier genoemde punten iets verderop in Handelingen 15:29. Laten wij ook deze tekst nauwkeurig bestuderen:

NWV: "...u te onthouden van dingen die aan afgoden ten slachtoffer zijn gebracht en van bloed en van wat verstikt is en van hoererij!"

NBG: "...onthouding van hetgeen de afgoden geofferd is, van bloed, van het verstikte en van hoererij!"

Grieks: "...απεχεσθαι ειδωλοθυτων και αιματος και πνικτου και πορνειας ...ap-echesthai eidolothuton kai haimatos kai pniktou kai porneias!"

Letterlijk: "...zich onthouden van het aan afgoden geofferde en bloed en het verstikte en hoererij!"

Ook met dit vers is de liberale Tanach in de nieuwe vertaling een stuk duidelijker dan de beide eerstgenoemde vertalingen: "...onthoud u van offervlees dat bij de afgodendienst is gebruikt, van bloed, van vlees waar nog bloed in zit, en van ontucht!" evenals de Groot Nieuws Bijbel: "...onthoud u van voedsel dat aan afgoden geofferd is, van bloed, van vlees waaruit het bloed niet is weggelopen en van verboden huwelijken!" **Surinaams:** "...fu un no nyan den krukutu gado ofrandi, èn fu un no nyan brudu, ofu so sortu meti, disi no ben lasi brudu, èn fu un no huru!" (oude vertaling). "...un no mus nyan noti di ben offer na tra gado, un no mus nyan brudu, un no mus nyan meti di kiri sondro tak' a brudu lon kmopo, èn un no mus gi unsrefi abra na takru lostu!" (nieuwe vertaling). **Hindoestaans:** "Nakli bhagwán khátin caharáwal kháik na khaihe. Khun wála gos aur khun bhi na. Aur chachundar ke kám na karihe!" **Javaans:** "...tegesé, kowé aja pada mangan pangan sing wis disajènké marang brahala, aja mangan getih lan aja mangan dagingé kéwan tekekan lan uga aja pada laku bédang!" De in vers 20 van hetzelfde hoofdstuk genoemde punten worden hier in vers 29 opnieuw genoemd, maar deze keer in een andere volgorde en nog iets gedetailleerder. Het αλισγηματων των ειδωλων alisgematon ton eidolon [wat door de afgoden bezoedeld is] wordt hier vervangen door het meer specifieke ειδωλοθυτων eidolothuton [het aan de afgoden geofferde], waardoor drie belangrijke voedselvoorschriften nu bij elkaar geplaatst zijn (offervlees, bloed en het verstikte). Dus ook hier geen sprake van een ander verbod op bloed dan het eten ervan. Dezelfde strekking zien wij ook enkele hoofdstukken verderop in Handelingen 21:25. Laten wij dus ook deze tekst nog eens bekijken:

NWV: "...dat zij zich dienen te wachten voor datgene wat aan de afgoden ten slachtoffer is gebracht, en ook voor bloed en voor wat verstikt is en voor hoererij!"

NBG: "...dat zij zich hebben te wachten voor wat de afgoden geofferd is, voor bloed, voor het verstikte en voor hoererij!"

Grieks: "...φυλασσεσθαι αυτους το τε ειδωλοθυτον και το αιμα και πνικτον και πορνειαν ...phulassesthai autos to te eidolothuton kai to heima kai pnikton kai porneian!"

Letterlijk: "...zich wachten voor zij het en aan een afgod geofferde en het bloed en het verstikte en de hoererij!"

Ook in deze tekst zijn de drie voedselvoorschriften bij elkaar geplaatst waaruit blijkt dat bloed hier als voedsel wordt beschouwd evenals de offerdieren die opgedragen zijn aan afgoden en de verstikte dieren, wat opnieuw sterk benadrukt wordt in de nieuwe liberale Tanach: "...dat ze zich in acht moeten nemen voor vlees dat bij de afgodendienst is gebruikt, voor bloed, voor vlees waar nog bloed in zit, en voor ontucht!" en in de Groot Nieuws Bijbel: "...dat ze zich moeten onthouden van voedsel dat aan afgoden geofferd is, van bloed, van vlees waarin nog bloed zit en van verboden huwelijken!" **Surinaams:** "...meki den no nyan krukutu gado ofrandi, nanga brudu, nanga so sortu meti, disi no ben lasi en brudu, èn fu den no huru!" (oude vertaling). "...tak' den no mus nyan noti di offer na tra gado. Sosrefi den no mus nyan brudu, den no mus nyan meti di kiri sondro tak' a brudu lon kmopo, èn den no mus gi densrefi abra na takru lostu!" (nieuwe vertaling). **Hindoestaans:** "...ki usabke na cáhi khána khái ke jaun nakli bhagwán ke caharáwal gail hai. Aur bhi na khun aur gos jaun me khun hai. Aur usabke na cáhi chachundaraipan kare ke!" **Javaans:** "...nèk sedulur-sedulur kuwi dipenging mangan pangan sing wis dienggo sajèn marang brahala, mangan getih apa kéwan sing matiné tekekan; uga dipenging laku bédang!" Zowel Handelingen 15:20 en 29 alsook 21:25 kan daarom op geen enkele wijze in verband worden gebracht met bloedtransfusie, want het is nogal duidelijk, dat het bloed bij een bloedtransfusie helemaal niet gegeten wordt. Je hoeft geen wetenschapper te zijn om te weten wat 'bloed eten' betekent, namelijk: het bloed door de mond tot zich nemen, en niet het bloed kunstmatig door een infuus of injectie in de bloedbaan tot zich nemen. Het getuigt toch wel van een erg grote creativiteit van het WTG om het verbod op het eten van bloed van toepassing te achten op bloeddonaties en bloedtransfusies omdat men het inbrengen of

opnemen van bloed door een infuus simpelweg op geen enkele wijze als eten kan beschouwen. Bovendien heeft het verbod op het eten van bloed op de eerste plaats slechts betrekking op het bloed van dieren, want als men het bloed van mensen zou consumeren dan zou men zich schuldig maken aan kannibalisme, en dat is sowieso een gruwel in G'ds ogen. Het besluit van de apostel Ya'aqov [Jacobus] in de geciteerde Bijbelteksten dat ook de Goyim [niet-joden] zich moeten onthouden van bloed heeft dus geen betrekking op mensenbloed in kunststoffen zakjes of buisjes, maar op het eten van vlees waar nog bloed in zit, en uiteraard van bloed zelf. De eerste christenen hebben dit blijkbaar heel goed begrepen, want wij weten uit verscheidene tweede-eeuwse christelijke bronnen, dat het verbod op het eten van bloed toen ook door de niet-joodse gelovigen nog stipt in acht werd genomen. Zo schreef Tertullianus: "Wij christenen beschouwen zelfs het bloed van dieren niet als geoorloofd eten" (Apologeticum 9:13). Elders staat er geschreven: "Wij (de christenen) kennen onder onze spijsen zelfs niet het bloed van eetbare dieren" (Minucius Felix 30:6) en: "Christenen mogen zelfs het bloed van beesten niet eten" (Martelaren van Lyon bij Eusebius, Kerkgeschiedenis V 1:26).

De ziel is in het bloed

Op grond van bovengenoemde teksten kunnen wij concluderen dat de christenen zich in de tweede eeuw nog keurig aan de Bijbelse voedselwetten hielden, wat binnen het hedendaagse christendom helaas niet meer het geval is, op enkele uitzonderingen na. In tegenstelling tot de Joden en Messiasbelijdende gelovigen alsook de leden van het WTG houden christenen zich tegenwoordig doorgaans nauwelijks bezig met het verbod op bloed omdat zij de voedselwetten als oudtestamentisch en dus als afgeschaft beschouwen. Zij hebben daarom ook geen enkele moeite met het eten van o.a. bloedworst. Zelfs de Bijbelse reden die door de Eeuwige zelf genoemd wordt voor het verbod op het eten van bloed, namelijk dat de ziel van het dier zich in het bloed bevindt, staat tegenwoordig ter discussie. Mede door toedoen van onzorgvuldige of foutieve vertalingen gaat men er in christelijke kringen namelijk van uit dat het verschil tussen dier en mens juist het ontbreken van de ziel bij het dier zou zijn. Het Jodendom echter gelooft er stellig in, dat ook de dieren wel degelijk een ziel hebben! Het bewijs daarvoor vinden we in de Hebreeuwse Bijbel, waarin het woord נפש Nefesh ook in verband met dieren als ziel wordt gebruikt. Zowel de NBV en de NBG-vertaling alsook praktisch alle andere vertalingen gebruiken hiervoor liever benamingen als 'wezens' en dergelijke. Ze vermijden opvallend het woord 'ziel' als het om dieren gaat. Een aangename uitzondering is echter de Statenvertaling, die wél consequent נפש Nefesh met 'ziel' vertaalt. Enkele voorbeelden hiervoor zijn:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל הַמַּיִם שְׂרִיץ הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יֵעוֹף עַל-הָאָרֶץ עַל-פְּנֵי
 רִקְיעַ הַשָּׁמַיִם: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֶת-כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֹשֶׁת
 אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֶת-כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם לְמִינֵהוּ וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:

*"En G'd zeide: Dat de wateren overvloediglijk voortbrengen een gewemel van levende **zielen**; en het gevogelte vliege boven de aarde, in het uitspannel des hemels! En G'd schiep de grote walvissen, en alle levende wemelende **ziel**, welke de wateren overvloediglijk voortbrachten, naar haar aard; en alle gevleugeld gevogelte naar zijn aard. En G'd zag, dat het goed was."* (בראשית B'reshit [Genesis] 1:20-21). Hetzelfde zien we in vers 24:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בַּהֵמָה וּרְמֵשׂ וְחַיְתוֹ-אָרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי-כֵן:
*"En G'd zeide: De aarde brenge levende **zielen** voort, naar haar aard, vee, en kruipend, en wild gedierte der aarde, naar zijn aard! En het was alzo."*

Het beste bewijs voor de stelling dat ook dieren een ziel hebben, vinden we uiteraard in ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 17:10-14 omdat het verbod om bloed te eten juist daarop berust: *"Want de **ziel** van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel. Daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Niemand van u zal bloed eten. Ook de vreemdeling, die in uw midden vertoeft, zal geen bloed eten. En ieder van de Israëlieten en van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een stuk wild of gevogelte jaagt, dat gegeten mag worden, zal het bloed daarvan uitgieten en dat bedekken met aarde. Want, wat de **ziel van alle vlees** betreft, het bloed ervan is zijn ziel; daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Gij zult van generlei vlees bloed eten, want de **ziel van alle vlees** is het bloed: ieder die het eet, zal uitgeroeid worden."* (NBG-vertaling). Omdat elk dier dus een ziel heeft, wordt er voor het ritueel slachten het dier om

vergeving gevraagd. Voor een westerling is dit iets om over na te denken... Juist op grond van deze Bijbelteksten die zeggen dat "de ziel in het bloed is" wijst het WGTG bloedtransfusie af. Men legt dit dan zo uit, dat het bloed de drager van de persoonlijkheid is, dus je identiteit, en dat het dan bij de bloedtransfusie zou gaan om een vermenging van identiteiten. Als het bloed de drager van de persoonlijkheid zou zijn, dan zou iemand die bloed geeft of verliest, dientengevolge iets van zijn identiteit, zijn persoonlijkheid kwijt raken, maar andersom zou degene die via transfusie bloed krijgt logischerwijs een andere persoonlijkheid krijgen. Dat slaat natuurlijk nergens op, want hoe zit het dan met iemand die bloedworst eet of vlees waar het bloed er nog in zit? Ontvangt die dan de 'persoonlijkheid' van een dier? Gaat hij dan op een varken lijken of op een kip? Vertoont hij opeens dierlijk gedrag? Gaat hij loeien als een koe of mekkeren als een geit? Volgens mij niet, en volgens de rabbijnen ook niet! Een vraag met een soortgelijke strekking kwam ik namelijk onlangs op een Joodse website tegen, die een verontruste lezer aan de rabbijn stelde. "Question: When a person receives a blood transfusion that means he as a Jew mixes his blood with other Muslim or Christian blood. Is he still a pure Jew, or is he a 'mixture'. Does it really matter in Judaism? - Answer Rabbi Jonathan Blass: A person is Jewish if his/her mother is Jewish or if he/she has converted to Judaism according to halacha. Blood or blood transfusions have nothing to do with it."

(<http://www.yeshiva.org.il/ask/eng/default.aspx?srch=1&q=blood>).

Zoals ik reeds bij het begin van deze bijbelstudie heb uitgelegd moeten we het Hebreeuwse woord נֶפֶשׁ Nefesh met betrekking op de ziel in het bloed in het vlees van de dieren die voor ons als voedsel zijn toegestaan slechts zien als drager van de levenskracht en niet als drager van de persoonlijkheid en daarom heeft het verbod op het eten van bloed alleen betrekking op het niet mogen nemen van het leven van een medeschepsel, hetgeen met bloedtransfusie in het geheel niet aan de orde is. De donor staat immers slechts een deel van zijn bloed af, zonder dat zijn leven daardoor gevaar loopt, maar hij kan daar wel vele levens mee redden, en dat is juist een van de belangrijkste Mitz'vot, want ook Yeshua heeft Zijn bloed gegeven om het leven, het eeuwig leven van ontelbare zielen te redden. Wij allen hebben immers tegen G'd gezondigd en elk mens schiet tekort ten opzichte van Zijn maatstaven (Romeinen 3:23) maar het loon van de zonde is de dood (Romeinen 6:23)! Berouw alleen is niet voldoende om van onze zonden af te komen. Daar is meer voor nodig! Bloed! Niet ons eigen bloed en ook niet het bloed van offerdieren, want "door die offeranden werden de zonden slechts in gedachtenis gebracht, maar het is onmogelijk, dat het bloed van stieren of bokken zonden zou wegnemen! - Ma den ofrandi meki den kon memre den sondu fu den ala yari nyun nyun agen, bikasi a brudu fu kaw nanga krabita no kan puru sondu; dati no kan de! - Baki aise na hai. U balidán har ek baris sab koi ke khiál karwáwe hai ki u pápi hai. Bul aur khasi ke khun kabhi na páp mitái sake hai! - Nanging wujuté kurban sing dipasrahké marang Gusti Elohim saben taun mau malah ngélingké wong-wong bab dosa-dosané. Dadiné pada ngakoni déwé nèk getihé sapi apa wedus kuwi ora bisa mbuwang dosané!" (עֲבָרִים Iv'rim [Hebreeën] 10:3-4). Daarom zijn wij krachtens Zijn wil eens voor altijd geheiligd door het offer van het lichaam van Yeshua haMashiach. Want door één offerande heeft Hij voor altijd hen volmaakt, die geheiligd worden. (עֲבָרִים Iv'rim [Hebreeën] 10:10 en 14). Daarvan heeft ook Yochanan getuigd toen hij van Yeshua gezegd heeft: "Zie, het Lam G'ds, dat de zonde der wereld wegneemt! - Luku, a Lam fu Gado di e puru a sondu fu grontapu! - Dekh, Parmeswar ke bhera ke Bacca áwe hai. U dunia bhar ke manai log ke páp hatáiga! - Delokké kaé! Ya iku Tyempéné Gusti Elohim sing nebus dosané manungsa!" (יְרֻחֵן Yochanan [Johannes] 1:29) en "indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Yeshua haMashiach, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde! - Efu wi e waka ini a leti leki fa En de ini a leti, dan wi e libi leki wan nanga makandra, èn a brudu fu Yeshua, En Manpikin, e krin wi fu ala sondu! - Baki jab hamlog anjor me calila jaise Parmeswar bhi anjor me hai, tab hamlog okare sanghat karila. Aur u ápan Beta Yeshua ke khun se hamlogke dil hardam safa karte rahe hai! - Nanging nèk awaké déwé pada mlaku ing pepadang, awit Gusti Elohim kuwi pepadang, awaké déwé bisa bebarengan sing sak mestiné. Tegesé, nèk awaké déwé pada nglakoni sing bener, awaké déwé niru Gusti Elohim. Awit patiné Gusti Yeshua, Anaké Gusti Elohim, ngresiki sakkèhé dosané awaké déwé!" (יְרֻחֵן Yochanan [1 Johannes] 1:7). Amen!

Werner Stauder